

JAARPLAN 2026 STICHTING VIRTUAL NAKBA MUSEUM

1. organisatie, bestuur en doelstelling

1.1. algemeen

Naam stichting: Virtual Nakba Museum

Opgericht: 8 januari 2025

Culturele ANBI: sinds 8 januari 2025

Vestigingsplaats: Rotterdam

RSIN: 867464860

KvK inschrijving: 96089849

Bankrekening: NL57 ABNA 0141 8074 23

Website: <https://virtualnakbamuseum.org>

E-mail: SimonVnakbaM@gmail.com <-- e-mail van de penningmeester

De stichting is vrijgesteld van het doen van aangiften voor omzet- of vennootschapsbelasting en loonheffingen.

1.2. bestuur

De stichting heeft een actief bestuur van maximaal zeven personen.

Daarvan zijn der nu drie in functie - zij hebben tevens de stichting opgericht:

- Benji de Levie - voorzitter;
- Nazha Rustom - secretaris;
- Simon Jonker - penningmeester.

De bestuurders ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Eventuele gemaakte kosten kunnen desgewenst vergoed worden.

Er is vooralsnog geen aanleiding om het bestuur uit te breiden.

Het bestuur kan worden ondersteund door zowel een Raad van Advies als door vrijwilligers.

De Raad van Advies kan het bestuur gevraagd en ongevraagd adviseren en waar mogelijk ook behulpzaam zijn bij het leggen en onderhouden van de relevante contacten. De leden van de Raad van Advies ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Eventuele gemaakte kosten kunnen desgewenst vergoed worden. In 2026 zullen de eerste leden van deze raad worden aangezocht.

De vrijwilligers kunnen zowel tijdelijke ondersteuning bieden (als bijvoorbeeld lid van de werkgroepen die de inrichting van het virtuele digitale museum verzorgen) als structurele ondersteuning bieden (zoals mede behulpzaam zijn bij het leggen en onderhouden van contacten, het opzetten en bijhouden van de website, het plaatsen van berichten op sociale media, het ondersteunen van de penningmeester, alsmede wat verder nog op hun weg komt. De vrijwilligers kunnen te zijner tijd wellicht desgewenst de zogeheten 'vrijwilligers-vergoeding' krijgen. Eventuele gemaakte kosten kunnen desgewenst vergoed worden. Er is momenteel één vrijwilligster actief: Susanne de Klerk ter ondersteuning van de penningmeester. Zij heeft afgezien van de vrijwilligersvergoeding.

1.3. doel en nieuwe aanpak

De stichting heeft ten doel (artikel 2 Akte van Oprichting):

- het optimaal virtueel zichtbaar maken, beschermen en uitdragen van het cultureel erfgoed van landen en volken, in het bijzonder wanneer dit erfgoed kwetsbaar is, zoals in de eerste plaats het cultureel erfgoed van Palestina;*
- het wereldwijd bevorderen van de bewustwording van het hiervoor bedoelde cultureel erfgoed;*
- het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.*

Achterliggende gedachte was dat als het nog beschikbare erfgoed op zo breed mogelijke wijze binnen de eigen context zichtbaar gemaakt zou worden, dit de verontwaardiging over etnische zuivering – ethnic cleansing – dusdanig zou aanwakken dat daardoor de bereidheid zou toenemen om daar op enigerlei wijze actie tegen te ondernemen.

Dit onverminderd ook andere manieren om het bestaande onrecht onder de aandacht te brengen.

De idee om dit door middel van een fysiek museum te doen, werd al snel verworpen. Want zo'n fysiek museum zou immers slechts op locatie bezocht kunnen worden: een beperking die haaks stond op onze wens om zoveel mogelijk personen te kunnen bereiken. Bovendien voelde het niet goed om objecten die in hun oorspronkelijke omgeving thuis horen, daaraan te onttrekken. Ook was dus een argument dat, weliswaar virtueel, toegang verschaffen tot de veelal emotioneel ontstane kleinschalige musea (in zaaltjes, woonkamers en in tenten in vluchtelingenkampen) voor de 'bezoeker' tot een grotere betrokkenheid zou leiden.

Daarom werd gekozen voor een *virtueel* fysiek museum. Het doel werd om bestaande kleinschalige particuliere musea in Palestina en van vluchtelingen in omliggende landen te fotograferen en om met dat materiaal een virtueel 'toegankelijk' museum te maken.

De grootschalige Israëliëse vernietiging van Gaza en en dele ook de Westbank, alsmede de voortdurende genocide maakte echter ook dát plan onmogelijk (zodat de totale 'oogst' van 2025 uit slechts één museum bestaat: het Palestine Museum & Cultural Centre in het veilige Bristol (Engeland)). En blijven wij kijken naar geschikte bestaande musea die zelf hun museum of tentoonstelling gedigitaliseerd hebben en waarvan een openbare link beschikbaar is die dan vermeld kan worden.

Daarom is het doel voor 2026 om het totaal anders aan te pakken. In plaats van bestaande musea in beeld te brengen, zal een geheel virtueel *digitaal* museum 'gebouwd' worden. En de tentoonstellingsruimten van dat museum zullen vervolgens digitaal gevuld worden met het relevante materiaal waar wij de beschikking over kunnen krijgen.

Dat materiaal kan op diverse (digitale) wijzen verworven worden: door opnamen te maken in bestaande musea, maar ook door van diverse musea door hen gedigitaliseerd materiaal te ontvangen. Eveneens is het in deze opzet mogelijk om heel kleinschalig bij personen met de gewenste culturele achtergrond, thuis opnamen van hun beschikbaar cultureel erfgoed te maken. Een variant daarbij is dat bijvoorbeeld de Palestijnse gemeenschap in NL uitgenodigd kan worden om een eigen (digitale) tentoonstelling in te richten.

Daarnaast zal, zo de gelegenheid zich voordoet, doorgegaan worden met de pogingen om bestaande musea alsnog in beeld te brengen. Een kansrijke optie daartoe is het nieuwe Natural History Museum in Bethlehem (Palestina). Dit museum zal omstreeks voorjaar 2026 geopend worden en zal naast biologische specimen ook aandacht besteden aan het cultureel erfgoed – dat is waar onze aandacht primair naar uitgaat. Daarbij is ook de omgeving interessant, want professor Mazin Qumsiyeh en zijn team laten daar zien hoe groen en goed gecultiveerd het Palestina van vóór 1948 was.

Afhankelijk van de voortgang zal dit jaar ook een eerste begin worden gemaakt met het in beeld brengen van andere culturen die door ethnic cleansing uitgeroeid zijn of waar dit nog gaande is.

2. de aanpak geconcretiseerd

2.1. een grotere betrokkenheid van de nazaten van het in beeld te brengen cultureel erfgoed

Voor het in beeld brengen van de voor ogen staande bestaande kleinschalige musea was niet tot nauwelijks een structuur nodig. Belangrijk was om die musea op te sporen, daar een afspraak mee te maken, het vervolgens in beeld te brengen en het uiteindelijk visueel toegankelijk te maken. Zodat het ook niet uitmaakte of er al dan niet direct betrokkenen, anders dan de eigenaren van genoemde musea, deel van de aanpak uitmaakten. Zodat o.a. gewerkt werd met een Nederlands bedrijf, een Frans Duitse fotojournalist en met in Nederland geboren vrijwilligers.

Deze werkwijze is echter ongeschikt voor de nieuwe aanpak. Want omdat er in feite sprake is van de (weliswaar digitaal virtuele) bouw en inrichting van een museum, is niet de opzet en indeling van een *bestaand* museum leidend, maar moet die opzet en indeling vóóraf gestalte krijgen.

Voor ogen staat een neutraal museum. Dus met expositiezalen waarbij alle aandacht uit kan gaan naar hetgeen vertoond wordt: frames met foto's en video's, wellicht ook tekeningen en schilderijen van Palestijnse kunstenaars, oral history, geluidsfragmenten, (afbeeldingen van) officiële documenten, teksten, 3D-objecten (zoals archeologische artifacten) en alles wat verder ter ondersteuning van de boodschap kan dienen. Waarbij frames in de eerste digitale zaal worden gebruikt om te verwijzen naar de behandelde thema's/onderwerpen (die dus elk hun eigen expositieruimte krijgen, al dan niet met zo nodig enigerlei expansie opdat al het gewenste materiaal behandeld kan worden).

Daarom is het nu wél van belang dat er direct betrokkenen uit de betrokken landen aan meewerken, evenals dat specialisten op divers gebied beschikbaar zijn. Zonder het meteen 'zwaar' op te tuigen, is het tóch handig om – afhankelijk van de thema's – over diverse werkgroepen te beschikken, met uiteraard waar gewenst een soort onderling afstemmingsoverleg. De ervaring leert dat het op relaxte wijze ontstaan van dit soort werkgroepen veelal de beste garantie voor succes is.

Maar voordat de werkgroepen aan het werk kunnen, is het van belang dat de indeling naar thema's – en daarmee concreet naar (virtuele digitale) expositieruimten bekend is.

Een goede ondersteuning om tot die indeling te komen is het businessplan 2016 Al-Nakba Museum Amsterdam zoals destijds opgesteld door direct betrokkenen als Nawal Al-Baz, Sonja van den Ende, Chaima Nbigui, Gretta Duisenberg, Dina Zbidat en Paul Lamp.

Een andere goede ondersteuning is het door The Palestinian Museum in Birzeit ontwikkelde digitale materiaal [Gaza remains the story](#). Door aan te geven hoeveel fysieke ruimte er beschikbaar is, past het museum in Birzeit de afmetingen van het te printen materiaal aan. Op deze wijze komt een [uitgekiende presentatie](#) ter beschikking. Voor ons museum zou dan een digitale opname van een van de vele fysieke tentoonstellingen gemaakt kunnen worden – en die opname kan dan worden toegevoegd aan het aantal virtueel te bezoeken musea – maar vooralsnog is er op YouTube op z'n best een soort samenvatting te vinden: [de tentoonstelling in Diss, Norfolk, Engeland](#). Dat digitale materiaal is natuurlijk ook in een virtueel museum te uploaden (en dat is dan meteen een goede vingeroefening voor 'het grotere werk'): in het eerste kwartaal 2026 zal het eerste resultaat door Zien 360° zijn gerealiseerd.

2.2. onderwerpen/thema's: een eerste oriëntatie

Genoemd businessplan 2016 Al-Nakba Museum Amsterdam ging uit van acht thema's:

- Philistines in the region, Canaanites from the 14th century BC, the arrival of the Romans.
- Palestine since the eighties of the 19th century until the Balfour Declaration, 1917.
- An overview of the threatened World Heritage in Jerusalem and other parts of Palestine.
- The Nakba, continuing since 1948, with theft of land, water, minerals and house-demolishing.
- Palestine until the UN Partition Plan of 1947.
- Palestine heritage with a comprehensive view of Palestine life before Nakba.
- War crimes committed against Palestinians, Apartheid Wall, and blockade on Gaza, ethnic cleansings.
- The Right of Return (UN Resolution 193 III).

Het businessplan werkte deze thema's uit tot vier (plus een extra) expositieruimten:

- Hall 1: Before Al Nakba
This hall will include archive material, archeological artifacts of Palestine before Al Nakba. It will be a remembrance room of Palestine's history in terms of culture and belonging:
 - *Jerusalem/Al-Quds/World heritage of Palestine;*
 - *Palestinian heritage with a view of Palestinian life before Al Nakba;*
 - *archive material include photographs, passports issued under the British Mandate clearly stating Palestine as the Nationality, coins, stamps and artifacts.*
- Hall 2: Al Nakba
This hall will be the main room of the museum as it will include historical information and facts on how Al Nakba started, the agreements that led to it, the massacres and ethnic cleansing, refugee status:
 - *British Mandate and the Zionist congress;*
 - *Belfour declaration and the migration of Jews;*
 - *May 1948;*
 - *Refugee camps in 1948 and after.*
- Hall 3: After Al Nakba
This hall will be a continuation of the previous room, focussing on the refugee status in the main refugee camps (Lebanon, Syria, Jordan) as well as the continuous wars and assaults on Palestine until this day. This room will be updated with new occurrences that take place:
 - *1967 war, extended occupation, massacres and illegal settlements;*
 - *First and Second Intifada;*
 - *life in refugee camps;*
 - *Apartheid Wall, demolitions of houses, check points;*
 - *Gaza Blockade and wars;*
 - *timeline of main modern events;*

- May 1948;
- refugee camps in 1948 and after.
- Hall 4: Hope
This hall will be dedicated to the contemporary Palestinian life that is able to live in dignity despite war and occupation. It will be a hopeful room showing the everyday life of the Palestinian beyond the destruction, to give people an opportunity to connect with the human:
 - contemporary art, poetry, literature and design;
 - historical narrative highlighting the notable artists;
 - showcase cultural foundations and platforms in Palestine;
 - showcase contemporary works that combine the traditional with the modern.
- Hall 5: Temporary Exhibitions
This hall van include exhibitions that are more in-depth about historic events, contemporary art as well BDS achievements. Examples of temporary exhibitions:
 - Naji Al Ali / Ghassan Kanafani;
 - The Art of Intifada;
 - BDS: settlements and opposition.

Essentieel is dat in deze opzet dus ook de Palestijnse gevoelens verwerkt zijn: iets om goed rekening mee te houden. Dus een extra stimulans voor een afgewogen bemensing van de werkgroep(en).

De digitale opzet *Gaza remains the story* van het museum in Birzeit gaat uit van de volgende key components:

- Cultural Heritage and Identity: Showcasing Palestinian cultural resilience through art, traditional practices, and historical archives that exist despite destruction.
- Contextualizing Genocide: Framing the current war as a continuation of a long history of occupation, displacement, and blockade since 1948.
- Voices from Gaza: Incorporating personal stories from residents, including children and families, to highlight the human cost of the conflict.
- Global Solidarity and Action: Encouraging international audiences to understand the, support, and actively participate in preserving Palestinian cultural identity.
- Digital Archive: Utilizing a digital archive to preserve and share images of Gaza's, history and daily life.

Ter indicatie staat verkleind op https://palmuseum.org/sites/default/files/GazaRemainsTheStory/GRTS_Print_Guide.pdf het digitale materiaal dat ter beschikking wordt gesteld. Die afbeeldingen zijn dusdanig scherp dat deze gemakkelijk vergroot kunnen worden zonder dat veel van de kwaliteit verdwijnt. Dus meer dan voldoende en zelfs geschikt om een eerste digitale virtuele versie voor ons eigen museum mee te maken.

Om zeker te zijn dan echt álle relevante onderwerpen de revue passeren, hier als katalysator nog een soort groslijst van onderwerpen/thema's die op enigerlei wijze aan de orde zouden kunnen komen:

- aardwetenschappen (evolutie, fossielen, geologische formaties, mineralen)
- (wereld) geschiedenis inclusief vele (ondertussen vernietigde) historische gebouwen, werelderfgoed, Unesco, europeana.eu, PalestineRemembered.com, <https://www.loc.gov/item/2006675875/>, de Aramco bi-monthly tijdschriften (zie o.a. https://archive.aramcoworld.com/index/BackIssues1960.aspx?utm_source=chatgpt.com en https://archive.aramcoworld.com/index/BackIssues1970.aspx?utm_source=chatgpt.com en zo zijn er nog wel méér bronnen
- bevolking inclusief herkomst, genealogie, DNA - grenzen die dwars door stamverbanden en culturen gaan
- ontstaan van het Christendom – vele oude authentieke (door Israël verwoeste) kerken (en opvallend dat terwijl veel Christenen zich inzetten voor Israël, veel Israëliërs de Christenen haten)
- taal & literatuur incl. poëzie
- oorlog & bezetting, administratieve detentie, oorlogs'recht', oncontroleerbare beschuldigingen, soevereine staat, statenloos, paspoort, laissez-passer, geopolitiek, politiek
- Gaza én Westbank
- kolonisatie door vele landen in vele landen
- genocide & ethnic cleansing
- mening Joodse Israëliërs over de vernietiging van Palestina en Palestijnen
- waarom zijn zoveel Westerse landen zo tegen Palestina en de Palestijnen
- Verenigde Naties (incl. structuur, o.a. veto van Veiligheidsraad, weigering van landen om bijdrage te betalen zowel aan VN als aan missies), onderlinge afspraken, macht, repressie & bedreiging, geopolitiek
- Palestijnse politiek

- wet & recht, Vredespaleis, Internationaal Gerechtshof, Internationaal Strafhof, w/n erkenning
- boycot Israëlische producten inclusief wapens, boycot universitaire en andere samenwerking, waarom Israël wél onderdeel Eurovisie Songfestival, waarom Rusland wel geweigerd voor WK?
- communicatie, vrije nieuwsgaring, kranten en tijdschriften, websites, geen toegang journalisten, beïnvloeding & framing (zoals o.a. rebellen, terroristen of vrijheidsstrijders), fakenieuws
- hulpverlening: weigering doorlaten hulpgoederen, weigeren UNWRA, organisaties als Artsen zonder Grenzen slechts als zij privacy van medewerkers schenden
- rurale en stedelijke ontwikkeling, wonen, inrichting, kookgerei & huishouden
Palestina was vroeger een groen, gecultiveerd land; had een eigen vliegveld, haven en centrale bank; de steden waren goed ingericht en de economie werd alsmear beter
- kleding
- cuisine – lange geschiedenis, authentiek (zoals kebab), halal, za'ater
- economie, werk & inkomen, toerisme, pensioenvoorziening
- landbouw, veeteelt & visserij – o.a. dadels, olijven/olijfgaarden, watermeloen, sinaasappels
- onderwijs & wetenschap – de Arabische wereld liep ver vooruit op de Westerse wereld
- pro Palestina organisaties, zoals BDS en The Rights Forum
- infrastructuur & vervoer
- gezondheid, vrije tijd, sport & recreatie
- infrastructuur & vervoer
- kunst, cultuur & tradities
- muziek (o.a. eigen muziekinstrumenten) & dans (zoals de dabke)
- boetseren, keramiek, beeldhouwen
- wandkleden
- religie & levensfilosofie & samenleving
- beroemde personen plus Handala
- toekomst.

Bovendien is de chronologische opbouw van de interactieve encyclopedie – <https://www.palquest.org/en/overallchronology> – van Birzeit een goed hulpmiddel om een en ander door de tijd heen te zien.

De opzet en inrichting van het virtueel digitaal museum is uiteraard de hoofdtaak.

Maar niet alles leent zich voor opname/verwerking in een museale setting.

Vandaar dat ook aandacht besteed zal moeten worden aan de begeleidende website. Niet om alles dubbel te doen, maar ter ondersteuning van het zichtbaar gemaakte materiaal, zoals:

- een index waarmee het digitale virtuele museum snel doorzicht kan worden;
- een overzicht van (vooralsnog) alle bekende Palestine Musea;
- een verwijzing naar allerhande openbaar beeldmateriaal;
- fotopagina's met dezelfde plek voor en na vernietiging;
- wellicht een agenda van Palestijnse evenementen – hoe lokaal/internationaal?
- wellicht enkele lesbrieven voor het onderwijs;
- wellicht een verwijzing naar sites waar (Palestijnse) artikelen gekocht kunnen worden;
- opwekking tot doneren aan / sponsoren van ons museum; wellicht iets als 'Vrienden van ...';
- alvast te experimenteren met het op grond van oude foto- en filmopnamen weer 'tot leven wekken' van vernietigde historische gebouwen;
- een online encyclopedie (waarvan www.palquest.org een goed voorbeeld is).

Maar dit alles zal voor het merendeel waarschijnlijk pas in 2027 aan de orde komen.

2.3. onderwerpen/thema's: de indeling van het virtueel digitaal museum

De ervaringen in 2025 maken ons wat voorzichtiger qua uitspreken van de ideale aanpak en hetgeen wij aan het eind van het jaar bereikt willen hebben. Maar dit zijn in ieder geval de ingrediënten:

- als eerste de opzet van het museum, dus de indeling van het museum naar clusters/thema's/onderwerpen/extra's; dat wordt in deze paragraaf uitgewerkt;
- vervolgens instellen van de werkgroepen, dus het aanzoeken van de leden daarvoor;
- en daarna en in samenhang is het tijd voor het verwerven van het gewenste digitale materiaal.

Dat moet eind 2026 leiden tot een duidelijke basale presentatie die in de jaren daarna verder zal worden ontwikkeld. Met in samenhang daarmee een evaluatie of wij nog steeds op de goede weg zijn.

Alles overziende is een indeling in 12 thema's, dus zalen, compleet en daarmee zowel geschikt om stand-alone uitgevoerd te worden als om basis te zijn voor een eventuele optimale verdeling over 8 zalen. Waarbij in zowel de 12-zalen als de 8-zalen variant gebruik gemaakt kan worden van 'sub-zalen'.

Voordeel van een virtueel *digitaal* museum boven virtueel *fysiek* museum is, dat er geen keus gemaakt hoeft te worden tussen de complete (12) en 'pakkende' (8) presentatie. Want omdat alles wat nodig is voor de 8-presentatie al in de 12-presentatie zit, kan die 8-presentatie als een afzonderlijke benadering worden toegevoegd.

Daarbij zijn de volgende doorsnijdende perspectieven in alle zalen aanwezig:

- gender & zorg: wie draagt continuïteit, kennis en overleving;
- klasse & economie: wie verliest land, arbeid, zekerheid;
- interne pluraliteit: verschillen binnen de Palestijnse samenleving.

Daarnaast gelden drie methodologische kaders:

- kennisproductie is nooit neutraal;
- niet alles kan of mag getoond worden;
- de bezoeker is geen buitenstaander.

Dit alles leidt tot de volgende indeling in 12 thema's:

Zaal 1 – Palestina als plaats

Functie: Ontologische en geografische verankering

Inhoud (ongewijzigd, verdiept):

Geografie, ecologie, water
Arabische plaatsnamen
Lange duur van bewoning

Nieuwe accenten:

Meervoudige Palestina's (regionaal, sociaal, ecologisch)
Plaatsnamen als dragers van kennis (epistemisch geweld bij uitwissing)

Meta-laag:

➡ *Kennis begint niet bij conflict, maar bij aanwezigheid.*

Zaal 2 – Leven vóór kolonisatie

Functie: Sociale en culturele normaliteit

Inhoud:

Dorpen en steden
Landbouw, voedsel, ambachten
Religieuze diversiteit
Oral history

Nieuwe accenten:

Gender als infrastructuur (zorg, overdracht, voedsel, textiel)
Klasseverschillen tussen stad/dorp, landeigenaren/arbeiders
Interne diversiteit expliciet benoemd

Meta-laag:

➡ *Cultuur is geen folklore, maar organisatie van leven.*

Zaal 3 – Ottomaans Palestina

Functie: Historisch bestuur en maatschappelijke ordening

Inhoud:

Landgebruik (waqf, miri, melk)
Administratie en registers

Nieuwe accenten:

Palestijnen als politieke en juridische subjecten
Regionale verschillen in bestuur en economie

Meta-laag:

➡ *Moderniteit begint niet met Europa.*

Zaal 4 – Brits Mandaat en koloniale infrastructuur

Functie: Koloniale overgang

Inhoud:

Cartografie
Juridische herstructurering
Landregistratie

Nieuwe accenten:

Cartografie als machtsinstrument
 Kennisproductie door koloniale instituties
 Uitsluiting van Palestijnse stem in administratie

Meta-laag:

➡ *Kolonisatie is een administratief proces vóór het militair wordt.*

Zaal 5 – Zionistische kolonisatie

Functie: Settler-coloniaal proces

Inhoud:

Landonteigening
 Parallele instituties
 Demografische engineering

Nieuwe accenten:

Klasse: proletarisering en arbeidsafhankelijkheid
 Gender: breuk in sociale structuren
 Internationale netwerken en legitimatie

Meta-laag:

➡ *1948 heeft een lange aanloop.*

Zaal 6 – De Nakba (1948)

Functie: Centrale breuk

Inhoud:

Verdrijving
 Dorpsvernietiging
 Geweld

Nieuwe accenten:

Etnische zuivering als *structureel proces*
 Verschillende ervaringen (regio, klasse, gender)
 Getuigenis én stilte

Meta-laag:

➡ *Niet alles is zichtbaar, maar alles is gebeurd.*

Zaal 7 – Vernietigde dorpen en geconfisqueerd land

Functie: Ruimtelijke nasleep

Inhoud:

Vernietigde dorpen
 Confiscatiewetten
 Landschapsvervanging

Nieuwe accenten:

Ecologie als dekmantel van geweld
 Cartografische uitwissing
 Herinnering in afwezigheid

Meta-laag:

➡ *Afwezigheid is ook een vorm van aanwezigheid.*

Zaal 8 – Vluchtelingen en kampen

Functie: Ontheemding als geleefde realiteit

Inhoud:

Kampen
 UNRWA
 Generaties

Nieuwe accenten:

Kampen als sociale systemen
 Genderrollen in ballingschap
 Klasse en ongelijkheid binnen kampen

Meta-laag:

➡ *Tijdelijkheid kan permanent worden opgelegd.*

Zaal 9 – Culturele en epistemische vernietiging

Functie: Uitwissing van kennis

Inhoud:

- Archiefvernietiging
- Taalonderdrukking
- Museale uitsluiting

Nieuwe accenten:

- Rol van Westerse academie, media en musea
- Wie mocht spreken, wie niet
- Het publiek als onderdeel van dit systeem

Meta-laag:

➔ *Wat niet is gearchiveerd, wordt ontkend.*

Zaal 10 – Bezetting en fragmentatie (na 1967)

Functie: Voortdurende koloniale structuur

Inhoud:

- Nederzettingen
- Checkpoints
- Muur
- Vergunningensystemen

Nieuwe accenten:

- Economische afhankelijkheid
- Ruimtelijke disciplineren van dagelijks leven
- Continuïteit van kolonisatie

Meta-laag:

➔ *De Nakba is geen afgesloten hoofdstuk.*

Zaal 11 – Diaspora en internationale regimes

Functie: Wereldwijde verspreiding en recht

Inhoud:

- Diaspora
- Recht op terugkeer
- VN-resoluties

Nieuwe accenten:

- Ongelijkheid binnen diaspora
- Politiek van erkenning/ontkenning
- Internationale verantwoordelijkheid

Meta-laag:

➔ *Ballingschap is een mondiale conditie.*

Zaal 12 – Continuïteit, verzet en het Virtual Nakba Museum

Functie: Heden en toekomst

Inhoud:

- Cultureel, sociaal en digitaal verzet
- Tegen-archief
- Digitale reconstructie

Nieuwe accenten:

- Het **Virtual Nakba Museum** als methode
- Bezoeker als getuige en doorgever
- Ethiek: wat wordt niet getoond, en waarom

Meta-laag:

➔ *Dit museum is zelf onderdeel van de geschiedenis.*

Desgewenst kan deze indeling dus verdicht worden tot het optimale 8-zalen model:

Zaal 1 – Palestina als levende plaats

(= samenvoeging van Zaal 1 + delen van Zaal 3)

Bevat uit het 12-zalenmodel:

- Zaal 1: Palestina als plaats
- Zaal 3: Ottomaans Palestina (contextueel)

Inhoud:

Geografie, ecologie, plaatsnamen
 Lange duur van bewoning
 Palestina als georganiseerde samenleving vóór Europees kolonialisme

Waarom dit werkt:

Ottomaans Palestina functioneert hier als **bewijs van continuïteit**, niet als los historisch hoofdstuk.

Zaal 2 – Leven vóór de breuk

(= Zaal 2, verdiept)

Bevat:

Dorps- en stadsleven
 Landbouw, voedsel, ambachten
 Gender & zorg
 Interne pluraliteit

Nieuw accent:

Klasse en regionale verschillen expliciet zichtbaar

Functie:

Normaliseert Palestijns leven vóór 1948 als referentiepunt voor alles wat volgt.

Zaal 3 – Koloniale herordening

(= samenvoeging van Zaal 4 + Zaal 5)

Bevat:

Brits Mandaat
 Cartografie en wetgeving
 Zionistische kolonisatie
 Internationale legitimatie

Waarom samen:

Mandaat en zionistische kolonisatie vormen *één doorlopend koloniserend systeem*.

Analytische kern:

Kolonisatie als administratief, juridisch en ruimtelijk proces — niet als plots geweld.

Zaal 4 – De Nakba (1948)

(= Zaal 6, onaangetast)

Bevat:

Massale verdrijving
 Dorpsvernietiging
 Etnische zuivering

Belangrijk:

Geen reductie mogelijk of wenselijk
 Blijft een autonome kernzaal

Meta-laag:

Meervoudige ervaringen
 Getuigenis én stilte

Zaal 5 – Vernietigde ruimte

(= samenvoeging van Zaal 7 + ruimtelijke aspecten van Zaal 10)

Bevat:

Verwoeste dorpen
 Confiscatie van land
 Bossen, parken, ecologische camouflage
 Ruimtelijke fragmentatie

Waarom dit werkt:

Verbindt 1948 direct met *blijvende landschappelijke gevolgen*.

Zaal 6 – Vluchtelingen, kampen en diaspora

(= samenvoeging van Zaal 8 + delen van Zaal 11)

Bevat:

Vluchtelingenkampen
 UNRWA

Diaspora
Generaties in ballingschap

Nieuwe helderheid:

Kamp ≠ eindpunt
Diaspora ≠ losstaand van Nakba

Analytische kern:

Ballingschap is zowel lokaal als mondiaal.

Zaal 7 – Culturele en epistemische uitwissing

(= Zaal 9, verdiept)

Bevat:

Archiefvernietiging
Taalonderdrukking
Museale uitsluiting
Westerse kennisproductie

Nieuw accent:

Bezoeker als onderdeel van het kennissysteem

Functie:

Legitimeert het bestaan van het Virtual Nakba Museum als tegen-archief.

Zaal 8 – Continuïteit, verzet en heden

(= samenvoeging van Zaal 10 + Zaal 12)

Bevat:

Bezetting na 1967
Fragmentatie van dagelijks leven
Cultureel, sociaal en digitaal verzet
Het Virtual Nakba Museum zelf

Slotpositie:

De bezoeker als getuige
Ethiek van tonen en niet-tonen.

2.4. werkgroepen

Vanwege de privacy kan hier niet veel meer vermeld worden dan dat met een aantal personen contact zal worden opgenomen met de vraag of zij willen meewerken aan de inrichting van ons virtueel digitaal museum. Dat meewerken kan variëren van het fungeren als 'trekker' voor de inrichting van een bepaalde zaal tot en met het 'slechts' – maar daarom niet minder belangrijk – het mede tussendoor beoordelen van de voortgang.

De aanpak is enerzijds traditioneel. Dat wil zeggen dat er per onderwerp/thema een storyboard wordt gemaakt waarop de indeling van de betreffende zaal of sub-zaal vooraf staat aangegeven. Maar anderzijds biedt de virtuele digitale aanpak de mogelijkheid om het ontwerp ook eenvoudig in de praktijk uit te proberen: wat niet voldoet kan moeiteloos verplaatst of tijdelijk opgeslagen worden.

2.5. verwerven van beeldmateriaal

Dit zal min of meer vanzelf ontstaan aangezien diverse werkgroepleden banden met archieven, musea en universiteiten hebben. Ter ondersteuning komt een groslijst met voor ons doel interessante archieven, musea, tentoonstellingen, e.d. beschikbaar.

2.6 aandachtspunt

Bij dit alles is van belang om ons te realiseren wat ons doel is. Ons doel is níet om 'hoe dan ook' een eigen website te hebben. Als er elders materiaal bestaat dat aan onze doelstelling voldoet dan is het verstandig om daarbij aan te haken. Dat kan zijn door fysiek materiaal virtueel digitaal te presenteren, door het materiaal te integreren of door aanvullende virtuele pagina's toe te voegen. Kortom: zo efficiënt mogelijk de ons voor ogen staande bewustwording bevorderen.

3. begroting

Omdat het jaar 2025 totaal anders uitpakte dan verwacht, had dat uiteraard ook invloed op de begroting. Gelet op de nieuwe aanpak én 'lessons learnt' zie de begroting voor 2026 er dus heel anders uit:

bedrag	totale kosten en inkomsten, zowel incidenteel als structureel
0	TOTAAL
625	minimale structurele kosten t.b.v. de stichting
8.575	minimale incidentele kosten t.b.v. de programmatuur en opnamen
1.000	minimale structurele kosten t.b.v. de programmatuur en opnamen
10.200	minimale inkomsten

bedrag	minimale structurele kosten t.b.v. de stichting
625	TOTAAL
250	bankkosten AbnAmro
150	boekhoudprogramma €-boekhouden
225	bestuurdersverzekering

bedrag	minimale incidentele kosten t.b.v. de programmatuur en opnamen
8.575	TOTAAL
1.500	SP 1x opnamen en verwerking bestaand fysiek museum
1.500	aanschaf en uitbreiding galerie programma om geschikt te maken voor virtuele presentatie
2.000	programmering virtueel museum, zowel de entree als toevoeging 3D faciliteit
500	kosten faciliteren werkgroepen (maar géén vaccatiegeld)
1.750	7 x digitale opnamen bestaande tentoonstellingen (in musea o.e.d.)
1.050	7 x bewerking digitale opnamen t.b.v. digital virtual museum
275	onvoorzien

bedrag	minimale structurele kosten t.b.v. de programmatuur en opnamen
1.000	TOTAAL
1.000	huur domeinen, forwards en websites inclusief het digital virtual museum

bedrag	inkomsten
10.200	TOTAAL
10.200	minimale donaties 2026

Rotterdam, 19 februari 2026.